

Dịch tả lợn Châu Phi: Nỗi lo an toàn thực phẩm và mối nguy từ thịt nhiễm bệnh

10:55 04/08/2025

Trong bối cảnh dịch tả lợn Châu Phi tiếp tục diễn biến phức tạp và lan rộng tại nhiều tỉnh thành trên cả nước, nỗi lo về an toàn thực phẩm, đặc biệt là đối với các sản phẩm từ thịt lợn tới người tiêu dùng. Thực tế thời gian qua cho thấy không chỉ các hộ chăn nuôi mà ngay cả thị trường thực phẩm, giết mổ, kinh doanh và người tiêu dùng đều chịu ảnh hưởng nặng nề trước đại dịch này.

Nguy cơ từ thịt lợn nhiễm bệnh tràn ra thị trường

Theo số liệu từ đầu năm 2025 đến nay, dịch tả lợn Châu Phi đã xuất hiện tại 972 ổ dịch ở 718 xã, phường thuộc 33 tỉnh, thành phố trên cả nước, làm chết và tiêu hủy hơn 100.000 con lợn. Hiện có 542 xã thuộc 30 tỉnh, thành phố chưa qua 21 ngày kể từ khi phát hiện ổ dịch mới. Diễn biến này không chỉ đe dọa sản xuất nông nghiệp, mà còn gây tác động trực tiếp đến kinh tế - xã hội và an toàn thực phẩm.

Dịch tả lợn Châu Phi khiến hàng chục ngàn con lợn bị tiêu hủy mỗi tháng, gây thiếu hụt nguồn cung và đẩy giá thịt lợn lên cao. Tuy nhiên, bên cạnh các biện pháp kiểm soát dịch bệnh, thực tế vẫn tồn tại tình trạng một số đối tượng vi phạm tuần thịt lợn nhiễm bệnh, không rõ nguồn gốc ra thị trường, bất chấp các quy định về kiểm dịch và an toàn thực phẩm. Minh chứng điển hình là vụ việc ở lò mổ Phùng Khoang (Hà Nội) vào tháng 7/2025, khi lực lượng chức năng đã phát hiện, xử lý một đường dây thu gom, giết mổ, tiêu thụ thịt lợn mắc bệnh với số lượng lớn, không có giấy tờ kiểm dịch hợp lệ, tiềm ẩn nguy cơ lan truyền dịch bệnh và đe dọa sức khỏe cộng đồng.

Tiêu hủy số lượng lớn lợn bị nhiễm dịch tại Tuyên Quang

Trước thực trạng trên, các cơ quan quản lý và chuyên gia an toàn thực phẩm liên tục khuyến cáo. Người tiêu dùng cần tuyệt đối không mua bán, sử dụng thịt lợn không rõ nguồn gốc, không có dấu kiểm dịch, đặc biệt những sản phẩm bán trôi nổi, giá rẻ bất thường tại các chợ tự phát. Chuyên gia an toàn thực phẩm khuyên người dân chỉ nên chọn thịt lợn tại các siêu thị, cửa hàng uy tín, yêu cầu cung cấp giấy tờ kiểm dịch rõ ràng, không ăn tiết canh, đồ tái sống và phải nấu chín kỹ sản phẩm thịt để phòng tránh nguy cơ lây bệnh. Để làm sạch thị trường, cơ quan chức năng đồng thời tiếp tục tăng cường thanh kiểm tra các lò mổ, điểm kinh doanh, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm, nhất là hành vi giết mổ, tiêu thụ thịt lợn nhiễm bệnh – vốn là nguyên nhân chính làm dịch bệnh bùng phát và mất an toàn thực phẩm.

Mối nguy từ thịt lợn bệnh và hậu quả pháp lý

Trước lo ngại của người dân về nguy cơ lây nhiễm sang người, Cục Phòng bệnh, Bộ Y tế khẳng định virus dịch tả lợn châu Phi là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm do vi rút ASFV gây ra nhưng vi rút này chỉ lây giữa các loài lợn, không lây sang người. Tuy nhiên vi rút này có thể tồn tại lâu dài trong môi trường và con người có thể trở thành tác nhân phát tán nếu tiếp xúc với nguồn nhiễm bệnh.

Ngoài ra, các chuyên gia y tế cảnh báo rằng việc tiêu thụ thịt lợn nhiễm bệnh, đặc biệt thịt từ lợn chết hoặc không rõ nguồn gốc, vẫn tiềm ẩn nhiều nguy cơ sức khỏe. Trao đổi với báo chí, bác sĩ Lê Văn Thiệu - khoa nhiễm khuẩn tổng hợp Bệnh viện Bệnh nhiệt đới Trung ương cho biết, virus ASFV không gây bệnh cho người, tuy nhiên thịt lợn bệnh thường là môi trường lý tưởng cho các vi sinh

vật gây hại phát triển. "Khi người tiêu dùng ăn phải thịt lợn nhiễm vi khuẩn như Salmonella, E.coli hay Listeria, họ có thể bị ngộ độc thực phẩm với các biểu hiện như tiêu chảy, nôn mửa, sốt cao và đau bụng. Những trường hợp nặng, đặc biệt ở trẻ nhỏ, người cao tuổi và phụ nữ mang thai, có thể dẫn tới mất nước, rối loạn điện giải, thậm chí phải nhập viện", bác sĩ Thiệu cho hay.

Bên cạnh đó, bác sĩ Thiệu lưu ý thịt lợn chết còn có thể chứa các ký sinh trùng như giun xoắn, sán dây. Nếu thịt không được nấu chín hoàn toàn, ký sinh trùng có thể xâm nhập vào cơ thể, gây tổn thương cơ, mắt hoặc hệ thần kinh trung ương. Đặc biệt nguy hiểm là các loại độc tố sinh ra từ thịt ôi thiu rất khó bị phá hủy kể cả khi nấu ở nhiệt độ cao, nếu tích tụ trong cơ thể có thể gây tổn thương gan, thận, suy giảm miễn dịch, thậm chí làm tăng nguy cơ ung thư. Một nguy cơ khác thường bị bỏ qua là thịt lợn bệnh có thể mang mầm bệnh liên cầu khuẩn lợn. Khác với dịch tả lợn châu Phi, liên cầu khuẩn có thể lây sang người qua các vết thương hở hoặc nếu ăn thịt lợn chưa chín như tiết canh, nem chua, gỏi sống.

Cơ quan chức năng phát hiện lò mổ với gần 3 tấn thịt nhiễm virus dịch tả lợn Châu Phi tại tỉnh Ninh Bình vào tháng 5/2025

Trước lo ngại của xã hội, kiểm soát an toàn thực phẩm không chỉ là nhiệm vụ của lực lượng quản lý mà còn là trách nhiệm của mỗi người dân, chủ cơ sở sản xuất, kinh doanh. Sự vào cuộc phối hợp của tất cả các bên giúp ngăn chặn các ổ dịch mới phát sinh, bảo đảm nguồn thực phẩm sạch và an toàn cho cộng đồng, hạn chế tối đa rủi ro lan truyền dịch bệnh từ trang trại đến bàn ăn.

Mức xử phạt nghiêm khắc

Hành vi giết mổ, tiêu thụ thịt lợn nhiễm bệnh, đặc biệt liên quan đến dịch tả lợn Châu Phi, bị xử lý nghiêm khắc theo pháp luật Việt Nam. Về phạt hành chính, người vi phạm có thể bị phạt tiền từ hàng chục triệu đồng đến hơn 100 triệu đồng tùy theo mức độ vi phạm, ví dụ như sử dụng động vật chết do bệnh để chế biến thực phẩm có thể bị phạt từ 40-50 triệu đồng. Về xử lý hình sự, theo Điều 317, Bộ luật Hình sự 2015, nếu hành vi chế biến, cung cấp hoặc bán thịt lợn nhiễm bệnh gây tổn hại đến sức khỏe người tiêu dùng hoặc có tính chất nghiêm trọng, người vi phạm sẽ bị phạt tiền từ 50 triệu đến 200 triệu đồng hoặc bị phạt tù từ 1 năm đến 5 năm.

Nếu hành vi phạm tội có tổ chức hoặc tái phạm, mức phạt có thể tăng lên phạt tiền từ 200 triệu đến 500 triệu đồng hoặc phạt tù từ 3 năm đến 7 năm. Trường hợp hậu quả nghiêm trọng như gây chết từ 2 người trở lên hoặc gây ngộ độc thực phẩm ảnh hưởng đến sức khỏe nhiều người, mức phạt tù có thể lên đến 15 năm; nếu gây chết 3 người trở lên hoặc tổn hại sức khỏe nghiêm trọng cho nhiều người, hoặc thu lợi bất chính lớn, mức phạt tù có thể từ 12 đến 20 năm. Ngoài hình phạt chính, người vi phạm còn có thể bị phạt tiền bổ sung từ 20 triệu đến 100 triệu đồng, cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc làm công việc nhất định từ 1 đến 5 năm.

Đối tượng Lê Văn Tươi trong vụ án liên quan đến việc buôn bán, tiêu thụ lợn chết, lợn bệnh ra chợ, quán ăn trên địa bàn TP. Hà Nội

Như vậy, hành vi giết mổ và tiêu thụ thịt lợn nhiễm bệnh không chỉ bị xử phạt hành chính mà còn có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự với mức phạt rất

ng nghiêm khắc, từ phạt tiền lớn đến phạt tù lên đến 20 năm tùy theo mức độ và hậu quả gây ra. Đây là biện pháp pháp luật nhằm ngăn chặn, xử lý nghiêm các hành vi gây nguy hiểm cho sức khỏe cộng đồng và sự an toàn của thực phẩm.

Thành Nam